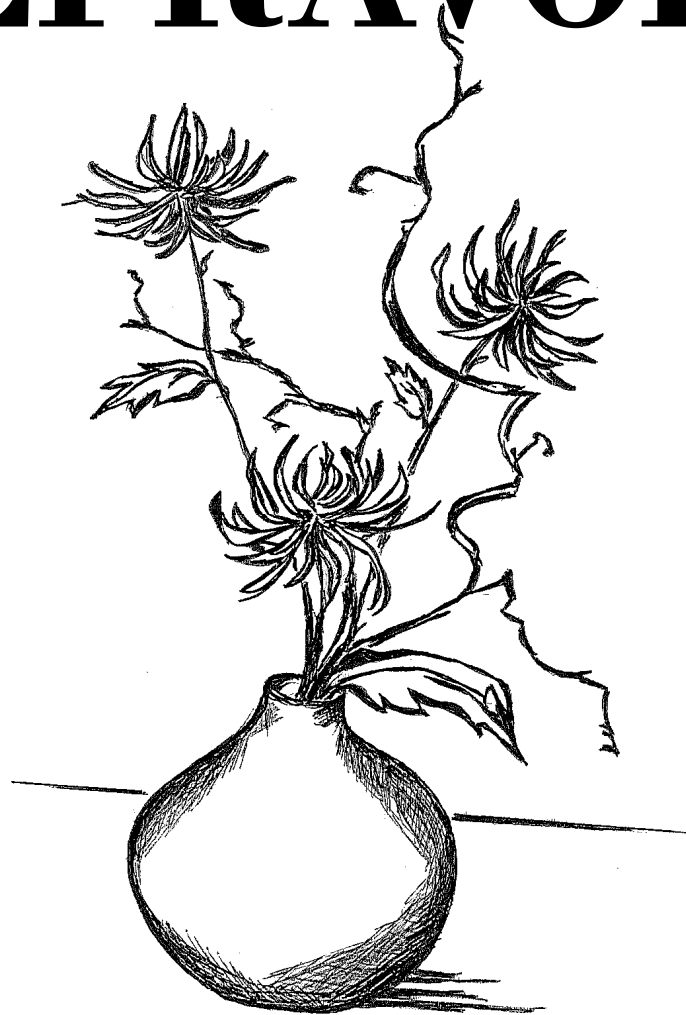

ZPRAVODAJ

č. 115

ŘÍJEN 2009

Vychází 3 x ročně

Ediční rada Zpravodaje: Vladislava Neterdová-(odp. redaktorka, vladislava.neterdova@seznam.cz),
Jitka Knížková a Soňa Neumannová

Kresby: Marie Tvrdková

Tisk: Zdeněk Misík

Internet: www.zahradkari.cz/hortiklub

Navzdory ztrátám a zklamáním, zahradníci, podobni králi Sisyfovi, znovu a znovu valí svůj „kámen“ s pevným přesvědčením, že vše spěje ke dni, kdy je čeká pohled zpět na tu vysněnou zahradu, pro niž se tolik lopotí.

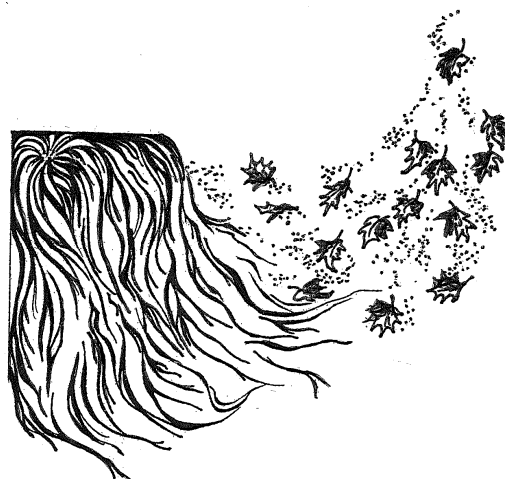
/ Arthur T. Vanderbilt - Překlad V. Neterdová /

Vážení přátelé,

myslím si, že dáme určitě za pravdu panu Arthurovi T. Vanderbiltovi, vždyť nás naše představa o ještě dokonalejší, pohodlnější, krásnější, ale i užitečnější zahradě nenechá nakonec spočinout ani „na té lavičce, co je tak báječně zakomponovaná v zeleni“. A protože jsme všichni zasaženi touto nutkavou touhou tvořit, vymýšlet a zvelebovat a sotva vnímáme změnu sezóny, je tu opět alespoň náš Zpravodaj, aby vám všem připomněl nový běh našich podzimních, zimních a předjarních setkávání a sdílení zkušeností .

Pokud už aktivně zahradu nepřetváříte, snad vám na kontakt s ní a s přírodou vůbec vytanou na mysli i takové vzpomínky, o jaké se se mnou v dopise podělila Soňa Neumannová:

„Svět je krásný, ale nejkrásnější pohled na něj je ze hřbetu koně. Zároveň člověk cítí pod sebou to jeho tělo, měkkou kůži, krásnou hřívou, můžeš si s ním povídat a najednou se ti zdá, že jste jedna bytost. Déšť či bílý sníh na vás padá úplně stejně, stejně tobě do vlasů a koni do hřívou, podzimní listí se na vás sype z větví úplně stejně a jemu navíc pod kopyty krásně šustí. Neznám krásnější chvíle, opravdu jsem je zažila a vzpomínám na svou věrnou a moudrou Žilku...“

Sonin dopis je jen jedním z mnoha prožitků krásy uprostřed přírody a vypovídá o různých podobách štěstí, věřím, že se brzy sejdem a podělíme se o své drobné radosti či starosti.

Vítám vás tedy po čínorodém létě a štědrém podzimu ve společenství spřízněných Hortiklubáků.

Vladislava Neterdová

HISTORIE ZAHRAD

Vážení přátelé, vzhledem k velice inspirativní cestě do Anglie, kde jsme se seznámili s různými styly zahradní architektury si dovoluujeme zahájit malý seriál, který vám pomůže buď si zážitky z cest a utřídit, nebo získat cenné poznatky i pro vnímání různých stylů a koncepcí v našich současných podmínkách. Je to určitě potřeba, neboť nekoncepční přebrání vzorů a necitlivé, neuvážené a až velmi primitivní kopírování různých kreací na mnohých místech na venkově, ve městech, v nových zástavbách a satelitech často znásilňuje a hyzdí náš soukromý i veřejný prostor. O to větší je radost z pohledu na zdařený projekt, či výsledek práce lidí opravdu vnímavých, zkušených a nepodléhajících dobovým manýrám a rozmarům. Zároveň můžeme jen uvítat nový seriál o zahradách na ČT 2, kdy v nedělní podvečerní chvíli lze svůj vkus kultivovat. Přeji hezké chvíle jak při čtení Zpravodaje, tak při vlastní cestě za krásou reálnou, či zprostředkovanou odborníky.

Vladislava Neterdová

ÚVOD

(Podle Caroliny Holmesové)

Symetrická zahrada usiluje o zdokonalení přírody, zatímco volné, přírodě blízké uspořádání krajinářské zahrady povznáší v umění samu přírodu. Oba druhy kultivované zahrady pro rozptýlení demonstrují společenské postavení stavebníka, vydávají svědectví o jeho vkusu, vzdělání a duchaplnosti, jakož i o jeho nápaditosti, která se projevuje v rafinovaných optických klamech, hravých prvcích a architektonických tricích. Krátký historický přehled by měl ukázat, v jak těsném propojení se během tisíciletí vyvíjely formy zahrad na celém světě.

Persie

7. století př.n.l. – na obchodní cestě Západ-Východ.

Nejdůležitějším prvkem byla voda (musela se přivádět z hor) na zavlažování. Silný vliv na antickou kulturu.

Mezopotámie a svět islámu

O tisíc let později : v islámu je ráj symbolizován čtyřmi řekami – mléko, voda, med a víno (všechny byly zastoupeny – křížové uspořádání). Pro islám je zahrada s tekoucí vodou metaforou náboženskou, pro obyvatele pouště byla voda silou života, její plynutí, vsakování a vyvěrání symbolizovaly život, smrt a znovuzrození. Koryta a nádrže byly stylizované, dekorované kaligrafickými motivy. Tento vliv se šířil jak do Indie a Indonésie, tak na západ přes severní Afriku do Španělska a jižní Francie, a také na sever Evropy.

Římská říše a Čína

Tyto zahrady prozrazují hluboce procítěnou lásku ke krajině. Římané přejali a přivedli k dokonalosti botanické výdobytky staré Mezopotámie, Peršanů, Řeků a

Egyptanů. Podoba těchto zahrad je dobře zdokumentovaná mozaikami, nástěnnými malbami a vykopávkami.

U Římanů najdeme tyto klasické prvky: nádvoří vil s kolonádami nebo zahrady se sloupořadím. Později se objevují v architektuře jako křížové chodby, podloubí, aleje, pergoly. Také dekorativní ploty a mřížoví, jezírka, fontány a sochy jsou pro ně typické. (Velkolepým příkladem je Hadriánova vila v Tivoli v Itálii.)

Od 16. století stoupl i vliv Číny. Stavějí se chrámy a paláce u jezer, uplatňuje se princip záměrně nepravidelné krásy.

Japonsko

Kořeny má zahradní architektura stejnou měrou v náboženských i v praktických zemědělských tradicích. Přírodní objekt a jeho okolí může být posvátným místem. Krajinářská zahrada (čínská tradice) vytvářela umělé kopce a skalní útvary – při pohledu z teras a loubí se měla jevit jako venkovská divočina. U buddhistických chrámů byly časté otevřené zahradní dvory. V současnosti je to často prosvětlená proluka s minimalistickým aranžmá, které tvoří několik málo rostlin, kamenů a mechový porost a písek.

Středověké zahrady

Uzavřená zahrada s loubím a travnatými lavicemi nabízela „místnosti“ pod širým nebem.

Zelinářská zahrada byla situována do čtyř dílů. Záhony byly oddělené podle druhů. Z velkých zelinářských zahrad olemovaných příkopem se nakonec vyvinuly nejranější renesanční zahrady.

Renesance znovuobjevila antiku a perspektivu; vyvinul se nový postoj vůči přírodě, jež byla v mnoha ohledech považována za složku podřízenou umění. V období let 1450-1600 se renesanční zahrada z uzavřeného, dovnitř obráceného zahradního areálu měnila v široký útvar s velkorysími výhledy a alejemi. Proměna probíhala ve třech fázích: za humanismu, vrcholné renesance a manýrismu.

Humanistická fáze je popsána v alegorickém příběhu „Polifilův sen“ Francescem Colonnem roku 1499. Hrdina putuje lesy, chrámy a přes zříceniny, aby našel moudrost a pravdu. Je to i návod na praktické ztvárnění zahrady (viz botanická zahrada v Padově založena 1545).

Vrcholná renesance přináší různé styly. Ty platily po dlouhou dobu. Symetricky založené zahrady byly architektonicky sladěny s budovami a tvarem pozemku. Příkladem Villa Belvedere (výhledy do krajiny, figury ve výklencích, šumící fontány a jeskyně).

Manýrismus byl nejvelkolepějším stylem. Používal symboly pozemského ráje, které měly působit jako příměr i mravní poučení. Zapojen byl nejen architekt, ale i vodohospodář. Zahrada byla jevištěm pro dvorní laškování, filosofické dispute a

meditace. Současně prezentovala – vedle botanických exotických druhů a ohromujících ukázek vodního umění – také antickou sbírku svého majitele (Villa d'Este).

Francouzské zahrady

Francouzská kultura a estetika hrály určující roli v Evropě 17. století. Vzorem byly zahrady ve Versailles: aleje a pohledové osy cest směřují daleko do okolní krajiny. Pro francouzské zahrady je příznačná láska k ornamentu a symetrii, partery zářily barvami. Tento styl se často kombinoval se zelenými plochami, oblíbenými v Anglii, ale i vodními kaskádami a schodišti, které byly časté v Itálii.

Anglické zahrady

Odpor proti geometrickým zahradám francouzského typu podnítil r. 1712 Joseph Addison. Podle jeho názoru je možné přetvořit venkovský pozemek osázením a úpravami tak, aby přinášel užitek i potěšení. Brzy měl řadu následovníků, kteří se snažili o splynutí divoké přírody a vznešenosti se zjemnělou zahradní estetikou (naturalismus). Jeden z nich zdokonalil styl hadovitě se vinoucích cest skrze pásmo vysokých stromů tak, aby se naskytovaly rozmanité pohledy na dům přes travnaté mýtiny a jezera.

Další vlivy souvisí, hlavně za viktoriánské éry, s expanzí britské říše. Vznikla řada botanických zahrad jako domov pro exotické exempláře nasbírané po celém světě dobrodružnými expedicemi. Nejvýznamnější je ještě i dnes zahrada Kew Gardens.

Arts and Crafts

Na přelomu století se hnutí „umění a řemesla“ usilovalo o uplatnění řemesla v přirozeně utvářených zahradách. Upřednostňovaly se domácí stromy, keře a rostliny. Tento trend se šířil i do USA. Pod tímto vlivem byla i Gertrude Jekylllová (1843-1932), autorka mnoha zahradních návrhů. Obzvláště ona rozvinula osobitý pohled na působení barev ve spojení s květinami a rostlinami. Také vytvářela zahrady podle ročních dob.

Ve 20.století se uplatňují nové, moderní trendy v architektuře zahrad. Byl to např. park A. Gaudího v Barceloně nebo Frank L. Wright v Chicagu.

Vliv hnutí Arts and Crafts pokračoval L.Johnstonem (zahrada v HidcoteManor), Vitou Sackvill-Westovou a Haroldem Nicolsonem (zahrada Sissinghurst). Další následovníky měli i na evropském kontinentu.

Podle Carolyny Holmesové zpracovala Zuzana Holancová

SISSINGHURST Kent, UK

*„Krása, spojená s užitkem,
Ta krása na pohled
Tmelí mé srdce zlomené, myšlenkám dává vzlet
Jak marný sen.“*

(Vita Sackville-West, 1931)

V roce 1930 se Vita Sackville-Westová dovzdělala, že původní sídlo její rodiny, rozpadlý Sissinghurst Castle z tudorovské doby, je na prodej. Sackville-Westová a její muž Harold Nicolson žili v Persii, projeli Evropu a vybudovali svou první zahradu v Long Barn u Sevenoaks v Kentu. V Sissinghurstu navrhl Harold Nicolson podle vzoru zahrad Avebury a Hidcote Manor architektonický rámec pro plochý, sotva tři hektary velký areál, do něhož zahrnul také zříceninu, keře i pohledové osy, založené začátkem třicátých let, jež se od té doby nezměnily.

K zámku vede topolová alej, zámek se otevírá na oplocený zelený dvůr, nad nímž ční vysoká věž. V ní bývala pracovna Sackville-Westové s velkolepým výhledem na celou zahradu. Příímý pohled míří napříč přes tisovou cestu a ovocnou zahradu k soše Dionýsa. Směrem na sever vidíme na druhé straně Tower Lane a skrze Bishop's Gate Bílou zahradu (bývalou růžovou zahradu), zatímco na jihu se díváme podél tisové aleje a přes rondel na sochu jedné z bakchantek, uzavírající příčnou lipovou alej. Jiné pohledové osy se nabízejí lipovou alejí a příkopovou cestou (Moat Walk), vedoucí zahradními prostory. Tyto osy spojují geometrické zahrady, obklopené zdmi z tudorovské doby nebo zelenými živými ploty. Lipová alej, zvaná též Spring Garden, byla plánována s matematickou přesností. Koruny patnácti stromů po každé straně tvoří nad cestou hustou střechu. Podle výpovědi Anne Scottové působí jarní květiny, vytvářející pod stromy hustý koberec, „jako kdyby po této cestě kráčela nějaká Botticelliho bohyně a rozhazovala květiny“.

Po válce pokračovala Sackville-Westová ve svém barevném ladění záhonů, ovlivněném Gertrude Jekyllovou, i ve slavné Bílé zahradě. Keře zakrslého zimostrázu lemují bujné záhony s bílými nebo bíle kvetoucími rostlinami. V centru Bílé zahrady je loubí z železných trubek nádoba z období dynastie Ming, nad níž se dnes pne bílá Rosa longicuspis. Původně zde stály čtyři mandloně. Záhony v růžové a rondelové zahradě, lemované zakrslými zimostrázy, představují různorodé růžové keře v harmonii s četnými květinami a keři, které zahradu zdobily, i když růže nekvetly. „Perské

koberce“ z plazivé mateřídoušky vedou k odlehlé bylinkové zahradě, jejíž bujně rostoucí záhony poskytují smyslový požitek zraku i čichu. Král Edmund Vyznavač má trůn složený ze starých kusů zdi a kamenů; dnes je útočištěm trsů heřmánku. Nepravidelně se vinoucí cesta Moat Walk je kryta přívalem azalek a přes zahrady South Cottage a Cottage Garden se vrací zpět k zámku. K Bílé zahradě se pojí Delos, malá zahrada pojmenovaná po řeckém ostrově Delos, rodišti Apollona a Diany.

Podle Caroliny Holmesové zpracovala Zuzana Holancová

Přezimování rostlin v bytech i nebytových prostorách

Pěstitelé pokojových květin řeší každoročně problém, jak nejlépe své rostliny **přezimovat**. Různé druhy pocházejí z různých klimatických podmínek. V bytech dokážeme dobře regulovat půdní vlhkost, horší je to s teplotou a světlem. Největší nesnáze působí temné, **krátké zimní dny**, kdy je znát doslova každý centimetr, o který se květináč vzdálí od okna.

Pokojevé květiny vlastně **pocházejí většinou** z tropických a subtropických oblastí všech světadílů. Musíme si je trochu **roztřídit**. Do první skupiny bych zařadil rostliny **z tropických deštných pralesů**. Ideální pro ně je teplota mezi **22 a 28° C jen s malými výkyvy**. Světla v pralese u země sice moc není, ale u lián a epifytů, to může být jiné. U těchto rostlin je však velmi důležitá vysoká **vzdušná vlhkost**. Moc nám přitom nepomůže mlžení a odpařovače. Z bytu se prostě prádelna dost dobře udělat nedá. Situaci lze vyřešit **skleníkovou vitrínkou** s malým jezírkem a třeba upraveným kmenem. Sem se hodí mnohé orchideje, bromélie, kapradiny a masožravé láčkovky.

Některé rostliny jsou **méně náročné na vzdušnou vlhkost**, potřebují ale **teplé** prostředí. Bez zvláštních opatření – avšak **v teple** – lze pěstovat třeba: africkou fialku (*Saintpaulia*), vepřinec (*Pepromia*), marantu (*Maranta*), begónii (*Begonia*), krotón (*Codiaeum*), pandán (*Pandanus*), monsteru (*Monstera*), filodendron (*Philodendron*), potos (*Scindapsus*), fíkus (*Ficus*), difenbachii (*Difennbachia*), toulitku (*Anthurium*), syngónium (*Syngonium*), dracénu (*Dracena*), gardénii (*Gardenia*) i většinu bromélií. Pro byty s ústředním topením jsou velmi vhodné rostliny **ze savan**, třeba tenura neboli „tchýnin jazyk“ (*Sansevieria*) nebo kolopejka (*Kalanchoe*).

Při přezimování rostliny **mimo byt** se uplatní druhy z těch oblastí subtropů; kde teplota na několik měsíců klesá na **10 až 15° C** – což je ideální pro ibišek čínský (*Hibiscus rosa-sinensis*), krvokvět (*Haemanthus*), pryšec (*Euphorbia*), Klívii (*Clivia*), brambořík (*Cyclamen*), voskovku (*Hoya*), zelenec (*Chlorophytum*), cykas (*Cycas*), durman (*Datura*, syn. *Brugmansia*), kornoutici neboli kalu (*Zantheschia*), mučenku (*Passiflora*), mračňák (*Abutilon*), africkou lipku (*Sparmannia*).

V době, kdy se topilo převážně **kamny**, byly v domě místnosti s teplotou **jen 10°C i méně** a také se dal využívat prostor **mezi okny**. Celá řada druhů se tehdy znamenitě dařila, ale dnes je potkáme zřídka. Místo pro ně najdeme na světlém schodišti i ve sklepě, na chodbě i verandě. Ideální je ovšem jen těsně nad nulu vytápěný skleník nebo zimní zahrada vytvořená třeba zasklením lodžie. Tam pěstujeme kamélii (*Camelia*), azalku (*Rhododendron*), oleandr (*Nerium*), vavřín (*Laurus*), myrtu (*Myrtus*), rozmarýn (*Rosmarinus*), aukubu (*Aucuba*), aralku (*Fatsia*), většinu muškátů (*Pelargonium*), fuchsie (*Fuchsia*), asparágus (*Asparagus*), kořenokvětku (*Aspidistra*), blahočet (*Araucaria*), akácie (*Acacia*), kalistemon (*Callistemon*), citroníky (*Citrus*), blahovičnick (*Eucalyptus*), liboru (*Lantana*), převážnou část sukulentů, některé orchideje. Z palem nejvíce zimy vydrží žumara (*Chamaerops*).

Rostliny **ošetřujeme** i v zimě. Pokud jsou venku nebo na balkóně ještě **v září**, **zkontrolujeme**, zda na listech nepřebývají mšice, molice, puklice, svilušky nebo červci. Po přenesení do bytu, kdy se rostlinám daří hůře, tyto škůdci získávají převahu a my proti nim již nemůžeme uplatnit postřiky. Před příchodem prvních mrazů nastává tedy hromadný útek domů. Pokud něco moc narostlo, je nutné nemilosrdné **zkrácení**. Rostliny se dostávají v domě do suššího vzduchu **a rychle vysychají**. Nezapomeňte jim proto hned po očištění dát misky. Během zimy ovšem zaléváme **raději méně**. Protože narůstající zimní výhony bývají nezuživé, je vhodné rostliny **v předjaří zaštípnout**, aby zkošatěly.

Není úplně pravda, že se květiny **nemají otáčet**. V bytě vše směřuje k oknu za světlem. Určité obracení je tedy **nutností**, výhonům to moc nevádí. Rostliny s velkými listy (např. fikusy) neotáčíme o 180°; ale jen částečně. Vůbec není radno však hýbat s hrnkem tam, kde jsou **květy nebo poupata** – třeba u vánočního kaktusu, azalek nebo kamélií.

Jedině rostliny, které jsou **v naprostém vegetačním klidu mohou** být přes zimu **v úplné tmě**. Tedy ty, jimž opadávají listy (fíkovník, granátovník) a v naprostém suchu také některé kaktusy. Ve tmě a v suchu uchováváme i hlízy třeba Bouloně (*Achimenes*), zmijovce (*Amorphohallus*) nebo hliznaté begonie, ale to již není květina pokojová, ale typicky truhlíková a o těch zas někdy jindy.

RNDr. Jiří Žlebčík

Sadové růže

Sadové růže jsou velmi obsáhlá a různotvará skupina růží, která se někdy také označuje jako parkové růže. Pro zařazení do této skupiny je podstatné, aby druhy a kultivary byly vzrůstné a dosahovaly **minimální výšky** 120 cm – spíše však dvou metrů. Výhony by neměly v naší průměrné zimě podstatněji **namrzat**. Musí růst **pevně vzpřímeně**, případně v mírném oblouku a vytvářet kompaktní keř.

Takové růže vyžadují **dost místa**. Zpravidla se sázejí **jednotlivě** nebo stejné po třech do skupinky na vzdálenost minimálně jednoho metru u slaběji rostoucích, jinak ovšem **dvou až tří metrů**.

Většina druhů se do záhonů nehodí, nevynikla by jejich krása, rostly by vytáhle, prosychaly.

Od těch záhonových se liší květy. Mezi sadové růže patří jak **původní botanické druhy**, tak různě **prošlechtěné kultivary**. Botanické druhy mají **květy jednoduché** s pěti plátky, tedy s prázdnými středy, většinou kvetou jen na jaře. Patří sem třeba:

Růže Hugova (*R. hugonis*), což je mohutný nejméně tři metry vysoký a také tak široký keř

pocházející z Číny. Na první pohled růži nepřipomíná. Již počátkem května bývá tato růže pokryta prázdnými jasně světle žlutými květy. Naproti tomu **růže bedrníkolistá** (R. pimpinelifolia), vzácně se vyskytující i u nás, roste při zemi, má květy nažloutle bílé a hlavně upoutá jako jediná růže opravdu černými kulatými šípky. Podobně roste i **růže galská** (R. galica), která má ovšem tmavě růžové květy někdy o průměru až 10 cm, což je nejvíce mezi evropskými druhy. Jen občas na našich zahradách potkáte poněkud choulostivou výrazně žlutou růži žlutou neboli kapucínskou – ta pochází z Malé Asie. Zato velmi často je vysazována **růže svraskalá** (R. rugosa). Název pochází od zvláštních zvlněných lesklých listů. Fialově načervenalé velké květy se průběžně objevují až do podzimu. Velmi nápadné jsou pak velké, kulaté, dužnaté šípky. Tento druh se vyskytuje na mořském pobřeží ve východní Asii. Je proto zvyklý na nějaké to zasolení a nevdá mu ani místa kolem silnic, kde v zimě dostává spršku slané vody od kol aut. Musím však dodat, že je to druh přímo drsně ostnitý a neproniknutelný.

Na růžích člověku asi nejvíce vadí trny. **Úplně beztrnná se nevyskytuje**. Tomuto ideálu krásy se blíží **růže alpská** (R. pendulina). Najdeme ji i u nás poměrně často, musíme ovšem vědět kde – nejspíše v hlubokých chladných údolích. Květy má růžovofialové, výrazné, ale v listech spíše jednotlivě zanikající. Bohužel se tento druh podařilo jen málo začlenit do šlechtění zahradních růží. Naopak na krásných **široce křídlatých ostnech** „vybudovala svou popularitu“ **růže omejská** (R. omeiensis), pocházející ze západní a střední Číny. Květy jsou malé, bílé, ale pozoruhodné tím, že mívají pouze čtyři plátky, namísto pěti obvyklých v celém rodu růží.

Mezi kuriozitami najdeme odlišnost **podle listů**. Nejspíše nás asi upoutá **zbarvení**. Z dálky poznáme **růži sivou** (R. glauca), která má načervenalé šedozelené listy. Je domácí v horách jižní i střední Evropy, v ČR však divoce neroste. Chtěl bych zde dodat, že v naší přírodě se vyskytuje řada druhů růží, ale většinou **velmi podobných růží šípkové** (R. canina). Jejich určování je obtížné.

Sadové růže nemusí mít **jen prázdné květy**. Řada různě prošlechtěných kultivarů **je plnokvětých** a stavbou květu se příliš neliší od čajohybridů nebo floribund, které vidíme všude na záhonech. Dovolil bych si doporučit hlavně osvědčené dostatečně **mrazuvzdorné** růže.

„Lichtkönigin Lucia“, až dva metry vysoká, neblednoucí citronově žlutá barva, střed květu volný, úhledné poupě; **„Westerland“** na sebe zdaleka upozorní oranžově načervenalou barvou, **„Koré“** je výborná česká odrůda robustního růstu, růžovofialové barvy. U růže **„Märchenland“** se nažloutlé poupě přímo překvapivě rozvine do temně růžového květu.

Ošetřování sadových růží na rozdíl od záhonových je sympatické svou **jednoduchostí**. Tyto růže se vlastně **neřežou**. Odstraňujeme pouze větve namrzlé, polámané, slabé, křížící se a průběžně **zmlazujeme** vyřezáváním nejstarších výhonů těsně u země. Můžeme ponechat šípky. Keře Vás budou těšit desítky let.

RNDr. Jiří Žlebčík
Výzkumný ústav pro krajinu a okrasné zahradnictví Průhonice
(upraveno z vysílání pro Český rozhlas 2, Praha)

KLUBOVÝ ŽIVOT

Osobní výročí:

Milí přátelé, dovoluji mi, abych k významnému životnímu jubileu zpětně za nás za všechny co nejsrdečněji poblahopřála a poděkovala za práci pro Hortiklub naší výtvarnici Marii Tvrdkové. Hlavně ať je spokojená a moc jí netrápí zdraví a ať jí vydrží obdivuhodný optimismus a síla k překonávání obtíží.

V. Neterdová

Zápis z jarního setkání členů Hortiklubu dne 21.3.09

Opět jsme se setkali v Krajinově posluchárně na PFUK v Benátské ulici. Po přivítání přítomných byla zahájena schůze naší ZO Hortiklub Praha.

Předseda Hortiklubu př. Šulda vyzval jednotlivé členy výboru, aby přednesli svoje příspěvky:

- a) Jednatelka př. Knížková sdělila podrobnosti o zajišťování chodu kurzů „Zimní zahrady“ a klubových setkání.
- b) Hospodárka př. Sýkorová seznámila přítomné s hospodařením ZO:
 - dotace od ČZS snížena na 15.000,-Kč- schodek hospodaření za rok 2008 činí 13.375,20 Kč (ovlivněn snížováním dotací, úbytkem členů a zvyšováním provozních nákladů)
 - hotovost v pokladně činí 269,-Kč
 - hotovost na bankovním účtu činí 96.157,-Kč
 - hospodaření bylo členy schváleno
 - k 1. 1. 2009 bylo 137 členů)
 - přítomno bylo 58 členů
 - 15 členů ubylo pro neplacení příspěvků
- c) Odpovědná redaktorka př. Neterdová seznámila členy s možností vyzkoušet zasílat Zpravodaj elektronickou poštou kvůli úsporám peněz.
- d) Revizní komise př. Pavlíková – omluvena. Př. Sýkorová sdělila, že kontrola hospodaření byla provedena 9.3.2009 ve složení: př. Pavlíková, př. Lafková a př. Sýkorová.
- e) Zájezdová činnost př. Řeháková – má zajímavé nabídky, které byly uvedeny ve zpravodaji č.114 (angl. Zahrady 25. – 3.5.09 ; Plzeňsko 13.6.09; dendrologická zahrada 12.5.09; květena Norska – přednáška 1.4.09 v návštěvnickém centru průhonického parku).
- f) Aranžování květin př. Heřmánková sdělila, že pro nemoc instruktorky se

aranžování nekonalo.

Aktivně se účastníme výstavy „Narcis 2009“ v Lysé n/L od 16. – 19.3. 2009, naši účast koordinují př. Sýkorová a Holancová, výtvarnou stránku zajišťuje př. Tvrdková.

- g) Krásná zahrada - př. Šulda zhodnotil uplynulý cyklus přednášek 2008/09. Podrobnosti viz. Zpravodaj č. 114.

Následně jsme si vyslechli poutavou přednášku ing. arch. Šimčíkové o jejím putování íránskými horami na kole, kde ujela asi 2.500 km.

Výbor Hortiklubu potvrdil svoji podporu dopisu př. Píchy, ve kterém nesouhlasí s nevhodným a dodatečným oplocením předzahrádky domu, kterou založil a pěstoval.

Pro úraz je omluvena př. Apfelbecková, která měla mít s manželem prezentaci obrázků z Ameriky. Náhradní promítání zajistili př. Pícha (Dijon – orchideje + výlety do okrasných zahrad) a př. Janatková (holandské květinové výstavy a tzv. Květinová jízda).

- h) Nikdo z pozvaných členů vedení ČZS nepřišel.

zapsal : Pavel Šulda

Podzimní setkání členů Hortiklubu **Dne 21.11.09**

Krajinova posluchárna v 8.30hod.

v aule **PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTY UK BENÁTSKÁ 2,**

PRAHA 2 (za skleníky Botanické zahrady) Krajinova posluchárna 2p.

Program:

- a) schůze ZO Hortiklubu Praha
- b) Přednáška : Zdeněk Thoma: Japonské zahrady,
- c) odpoledne promítání ze zájezdu po Anglii.

Sekce aranžování

Jaro i léto je za námi a blíží se pravidelné podzimní a zimní aranžování s Míšou Lorkovou. Nejdříve bych se ale chtěla podělit o zážitky z instalace jarní výstavy ČZS v Lysé nad Labem. Měly jsme tentokrát možnost sledovat Míšu přímo v akci a opravdu to stálo za to.. Ještě nikdy nebyl stánek Hortiklubu tak rychle nainstalován a myslím, že se nedá zapomenout, co všechno jsme využily z hromad odpadu, který jiné aranžérky odepsaly. Byla to pro mne a přítelkyně Jarmilu Melicharovou a Evu Molhansovou ta správná "škola" aranžování.

Na závěr chci pozvat všechny zájemce o aranžování do zasedací místnosti ČZS v Rokycanově ul.15 Pha3 na podzimní a zimní setkání s Míšou.

Termíny: **20.října a 24.listopadu 2009** začátek v 16.30h

Na shledání se těší J.Heřmánková

tel.723 20 30 55

Sekce Krásná zahrada

Podzimní cyklus přednášek Benátská 2, Praha 2, začátky 8:30 hodin

LISTOPAD

7.11. 09

- 1) dopoledne: Ing. Jiří Velebil z VÚOZ : Dendrologie - listnáče a jehličnany
- 2) odpoledne: Ing. Okáč : Cesta po Jemenu

PROSINEC

5.12.09

- 1) dopoledne: Ing. Ezechel : Slohy historických zahrad a jejich vývoj
- 2) odpoledne: Ing. Štolc : Vietnam

LEDEN

9.1.2010:

- 1) dopoledne: Ladislav Urs: O pěstování a šlechtění hlíznatých begonií
- 2) odpoledne: Ing. Vladimír Fröhlich: Léčivé rostliny, jejich účinky a místo v zahradě

ÚNOR

6.2. 2010

O přesném obsahu přednášek a o konkrétních lektorech vás budeme informovat na přednáškách a ve Zpravodaji 116.

BŘEZEN

6.3.2010

Změna témat přednášek vyhrazena

Pro **jarní setkání členů HORTIKLUBU** připadá v úvahu jedno z těchto dat
20.3. / 27.3. 2010.

Pavel Šulda

Zájezdová sekce

Zájezd za zahradami jižní Anglie se uskutečnil 25.4. - 3.5.2009. Ti, kdo se zájezdu zúčastnili, budou s vámi sdílet své dojmy v našem malém seriálu o zahradách. První část viz níže.

Druhý zájezd 13.6.09 směřoval na Plzeňsko do zahradnictví pana Skalky ve Zbirohu Františkově, pak na hrady Žebrák a Točnick. Stav našeho rozlohou největšího hradu Točnick je bohužel velmi neutěšený. Nádherné počasí nám ale přálo a my jsme u pana Stupky ve Třenici u Cerhovic obdivovali celoživotní výsledky práce nejen nadšeného dendrologa, ale zejména odborníka na vodní rostliny a jezírka. Je obdivuhodné, že i přes vážné zdravotní potíže udržuje zahradu ve velmi dobrém stavu a se zápalem o ní hovoří. I zahrada pana Fajfrlíka v Kamenci u Radnic je výsledkem nadšené a promyšlené práce, která už trvá několik desítek let, přesněji od r.1968. Jeho skalka v příkré stráni, využití přírodního terénu s potokem, zkušenosti alpinisty a alpínáře spolu s pozoruhodnou skladbou dřevin tvoří unikátní celek, za jaký by se nemusela stydět nejedna botanická zahrada. Cit pro tvorbu krajiny a přírodní zahrady snad nemohl být lépe předveden. Tento zájezd ale ještě nekončil a nás cesta vedla do vzorně vedené a bohatě zásobené zahrady pana ing. Stupky tentokrát v Cheznovicích, kde jsme byli srdečně přijati a kde na nás čekalo nejen bohaté pohoštění, ale i možnost získat další rostliny, a to zejména s odbornou pomocí jeho dcery. Hojně a dobře jsme nakoupili a obtíženi též nákupy od p. Skalky z naší ranní zastávky jsme se už plni dojmů těšili, jak doma vylepšíme své zahrady. Oběma pánům i slečně Stupkové velmi děkujeme za nové rostliny a panu Stupkovi z Třenice a panu Fajfrlíkovi z Kamence za nevšední zážitky a inspiraci.

zpracovala: Vladislava Neterdová
z podkladů J.Řehákové a M.Nečacké

ANGLICKÉ ZAHRADY - zájezd

část 1.

Dvacet čtyři členů Hortiklubu se zúčastnilo ve dnech 25. 4. až 3. 5. 2009 zájezdu Květinové cesty . Cílem byly zahrady jižní Anglie. Jeli jsme přes Německo a Belgie do francouzského přístavu Calais, kde jsme se nalodili na trajekt do Doveru. Bílé útesy doverské nás vítaly v půl osmé ráno 26. 4. 2009 a v pošmourném světle toho dne moc „nesvítily“. Po cestě přístavním městem jsme letmo zahlédli doverský hrad a už náš autobus uháněl k prvnímu cíli naší cesty, k zámku Sissinghurst. Na všech pozemcích podél silnic úchvatně svítila sytě žlutou barvou náletová dřevina hlodáš evropský.

Zámek Sissinghurst

Tento zámek je známý krásnou zahradou, kterou vybudovali manželé Vita Sackville-West, básnířka, autorka románů a zahradnice, a Harold Nicolson, spisovatel a diplomat.

Angličané ráno nespěchají. Proto náš příjezd před 11. hodinou dopolední byl velmi časný a my měli chvíli na prohlídku okolí zámku. V bývalé sušárně nedaleko zámku byla hezká expozice o vývoji stavby a jejích majitelích. Zámek patřil rodině již od 15. století. Zakladatelem je rodina Bakerových spřízněná manželstvím s rodinou Sackvilles z Knowle.

Zažil velký rozvoj, pak nějakou dobu jeho typické dvojvěží sloužilo jako vězení (1756-1763). V období reformace začal postupně chátrat. Když zámek koupila v roce 1928 Vita Sackville-West za necelých 13.000 liber, nebyla v něm zavedena elektřina, tekoucí voda, kanalizace, topení ani kamna. Podařilo se jí do 5 let provést rekonstrukci stavby a pak přišla na řadu zahrada. Architektonicky navrhoval zahradu Harold Nicolson, osazení rostlinami Vita Sackville-West.

Zahrada byla postupně rozdělena na 10 částí. Vstupní část u vchodu byla osázená vzrostlými rozmarýnami. Dál následovalo **vnitřní nádvoří**, kde stěny domu z neomítnutých cihel byly porostlé růžemi, bohužel ještě nekvetoucími, plaménky, zimolezy, v nádobách tulipány. Anglický trávník vyplňoval většinu plochy. Jednu stranu této plochy tvořil záhon osazený jen červenými, červenofialovými až fialovými květy. Kontrast barev pak pokračoval **bílou zahradou, sadem ovocných stromů** s dokvétajícími narcisy. Právě kvetly plnokvěté třešně. Byly obaleny květy a při tom již bylo dost té nádhery i na zemi.. Jabloně nebyly prořezávané a celý sad působil typicky venkovsky. Pohádkově vypadala **bylinková zahrádka**. K posezení tam zvala kamenná lavička, ale sedátko bylo záhonkem s nízkými bylinkami, kamenný stolek voněl mateřídouškou. Sad i bylinková

zahrada jsou na konci celého objektu a od volné krajiny je odděluje vodní příkop lemovaný starými duby. Jednotlivé části zahrady byly odděleny poměrně vysokými kamennými zídkami nebo živými ploty většinou z tisů zastřiženými precizně po stranách i nahoře. Kamenná zeď **azalkové zahrady** byla porostlá vistářiemi a trubačem. Kuchyňská zahrada pak utvořila předěl k zahradě růžové s podsazením na jaře kvetoucích květin. Namátkou uvedu jen různé odrůdy tulipánů, primulek, trilia, barvami hýřící fialy, španělské řebčíky i ladoňky. Konec růžové zahrady byl laděn anticky. Byla to také první zahrada, a ne poslední, kde volně v zemi tam rostla a kvetla kamélie. Tady to bylo v bílé zahradě přímo u nejteplejší zdi, protože klimatické podmínky Sissinghurst nejsou pro pěstování choulostivých teplomilných rostlin nejpříznivější.

Nedal se opomenout ani výstup na jednu z věží po 78 schodech. Schodiště bylo vyzdobeno obrazy s japonskou tematikou. Postupně jsme minuli několik místností, kde byla pracovna Vity Sackville a obrazy s dřívějším vzhledem zámku a zahrady. Pohled z výšky na zahradu a blízké okolí byl krásným závěrem celé prohlídky. Zajímavé bylo, že u vchodu do věže byla paní s přístrojem, který zaznamenával počet lidí vystupujících, ale i sestupujících po schodech.

V okolí zámku jsme se poprvé setkali s využitím přírodních materiálů při budování ohrad pro pastviny a pole. Ploty byly živé, jejich základ tvořily většinou cesmíny, doplněné dalšími křovinami či popínavkami. Kostru plotu tvořily silnější pruty ohýbané do postupujících oblouků a mezi ně byly rostliny sázené. Jak jsme pak viděli po celou cestu, byly přírodní materiály použity i na menší ohrádky, podpory slabších rostlin i opory pro popínavky. Výjimkou nebyla ani královská zahrada Kew. Občerstvení v zahradách se servírovalo též ekologicky, tj. na papírových táccích, nápoje byly v papírových kelímcích, příbory dřevěné.

U každé ze zahrad, které jsme navštívili, bylo i prodejní centrum s květinami, keři a stromky.

Mariana Balážová

INFO, KONTAKTY:

Zájezdy pořádané ZO ČZS PRAHA-Hodkovičky spolu s jinými organizacemi.

Přihlášky a informace: Ing. F. Kolín 147 00 Praha 4, Nad Lesem 5

Tel.: 241 771 242 domů-večer , 296 442 138 den-zaměst. E-mail: kolin@biomed.cas.cz

5.12. Linz-betlémy, adventní trh, Cena: 650,-Kč - Steyr-adventní trh + betlémy

Odjezd: 6.30 hod. Jitřní, 6.45 hod. od polikliniky Budějovická P 4

Ještě k seriálu o růžích:

Ti, co sledují novinky ohledně růží uvítají bližší informace o **World Rose Convention** z 18. - 24.června 2009 ve Vancouveru, BC v Kanadě, v provincii Columbia na internetových stránkách :

www.worldrose-vancouver2009.com

Pěstitelům cibulovin můžeme doporučit knihu Cibuloviny pana Václavíka, edice Grada.

Pěstitelské přebytky zahrádkářů jsou v nabídce pravidelné burzy ve Chvalech v Horních Počernicích. Informace Helena Sýkorová 607 936 622

Zájemcům o **projekty přírodních zahrad a nabídku trvalek** poslouží tato adresa:

www.florianus.cz

POZVÁNKY:

VINOHRADSKÉ ÚTERKY CYKLUS PŘEDNÁŠEK PRO VŠECHNY PŘÁTELE ZAHŘÁDEK PODZIM 2009

ZO ČZS VINOHRADY

Aula PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTY UK BENÁTSKÁ 2, PRAHA 2

Krajinova posluchárna 2p.

Úterý od 17 do 19 hodin. Vstupné 15,- Kč

Změna programu je vyhrazena.

27.10.	Ing. J. Horák	- Vinná réva – pěstování, vedení, řez a ochrana vinic
3.11.	J. Kraus	- Meruňky a broskvoně – pěstování teplomilných peckovin
10.11.	Ing. M. Koudela	- Zelenina – léčivé a kořeninové rostliny léčivky
24.11.	Ing. O. Faměra	- Řez jaderovin – příprava a opakování řezu a kdy jej správně provádět
1.12.	Ing. J. Dlouhá	- Drobné ovoce – pěstování a ochrana na zimu a jarní práce
8.12.	J. Kraus	- Otázky a odpovědi – vy se ptáte, odborník vysvětluje
15.12.	J. Kraus	- Červené a modré peckoviny – řez, ochrana a příprava na vegetační období

Výstava:

„*Dřevo krásných stromů*“ Martin Patříčný, ve dnech 30.9. 2009 - 30.6. 2010
Národní zemědělské muzeum, Kostelní 44, Praha 7

Botanická zahrada:

www.botanicka.cz

22.10.2009	Seznamte se s botanickou zahradou: Stálezelené dřeviny
	Pravidelný cyklus provázení. Začátek v 15h!
8.11.2009 - 29.11.2009	Výstava koření a bylinek
11.11.2009	Svatomartinské víno
5.12.2009 - 3.1.2010	FAnTastické Vánoce
19.12.2009	Adventní rozjímání

